NUMMER 2 2020
En tidning från biståndsorganisationen PMU

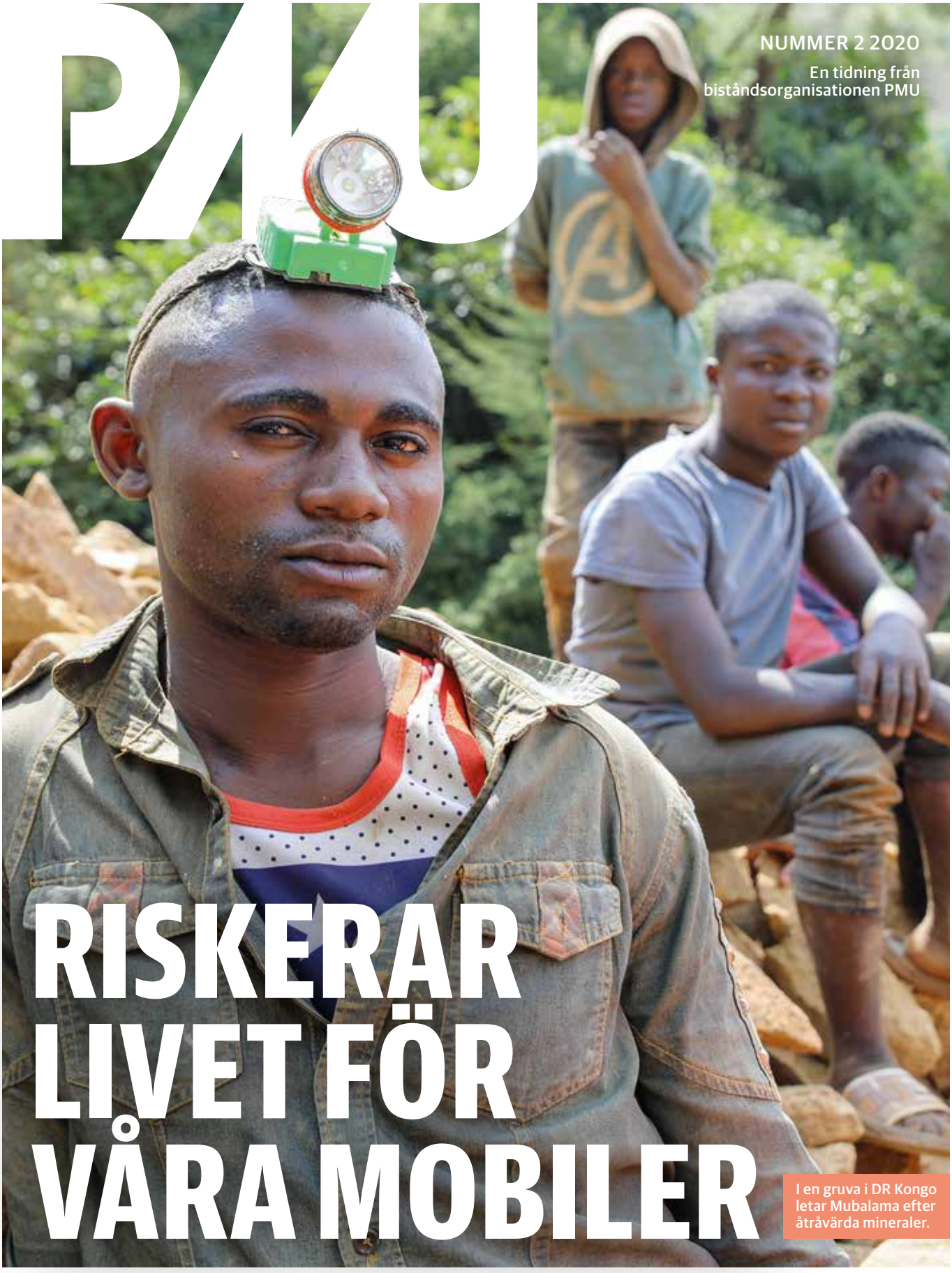

RISKERAR LIVET FÖR VÅRA MOBILER

I en gruva i DR Kongo letar Mubalama efter åtråvärda mineraler.

NÄR KRISEN DRABBAR OSS

Jag fick ett mail från min svägerska i Kenya. Hon berättade att hennes man som är egenföretagare inte längre har några kunder. En tomat som tidigare kostade 10 kenyanska shilling, har höjts till 15. Ris som ofta importeras från Kina går inte längre att få tag på. På grund av restriktioner får man inte resa till andra delar av landet för att köpa hem varor. Människor lider, skrev hon.

Vi befinner oss mitt i en av de märkligaste kriser som vi som värld någonsin genomgått. Coronavirusets framfart har påverkat ekonomier, människors välmående och liv, inte bara i Sverige, utan över hela vår jord. Många länder är oerhört sårbara. Denna sårbarhet påminner oss om hur viktigt biståndet är, inte bara för utveckling, men för att människor inte ska hamna på gatan under tiden en kris eller ett krig pågår. Vi gör nu allt vi kan för att bistå våra samarbetspartners i utsatta länder, för att minska spridningen av covid-19.

Det pågår många kriser i vår värld. Hela tiden. I detta nummer får ni följa med till DR Kongos gruvor där PMU möter både vuxna och barn som utnyttjas i modernt slaveri. Sju dagar i veckan, året om, gräver lokalbefolkningen för hand fram mineraler som guld, coltan och kobolt i trånga gruvgångar. Mineraler som är ett måste för att vår elektronik ska fungera. De flesta av oss har en bit av DR Kongo i sin ficka och är därför en del av detta hänsynslösa utnyttjande. Men vi kan vara med och förändra situationen.

Det är inte bara svårigheter och elände i denna tidning utan också ljusglimtar. Möt eldsjälar som Ulrica Grahl som tillverkar choklad för att hjälpa de allra mest behövande eller Birger Thureson, författaren till boken ”De glömda kvinnornas röst”, som åkt tillbaka till DR Kongo för att ta reda på hur det gått för de kvinnor som överlevt sexuellt våld.

Du kanske har lagt märke till att tidningen har en ny layout? Vi gillar förändring, hoppas du gillar just denna förändring!

Matilda Nyamai, redaktör
redaktion@pmu.se

4 **Omänskliga arbetsförhållanden.** PMU reste till DR Kongo för att besöka gruvor och se hur människorna som arbetar där lever och hur gruvindustrin är kopplad till vår elektronik. Vi möttes av tunga berättelser om hur unga människor exploateras under slavliknande förhållanden.

14 **Ulrica Grahl vill göra skillnad.** Genom sitt chokladföretag är hon med och hjälper människor i utsatthet. Tillsammans med PMU hoppas hon framöver kunna lyfta kvinnliga företagare.

16 **Mali har genomgått år av konflikter.** Mitt i konfliktens kaos har PMU valt att stödja partners arbete med att utbilda både män och kvinnor om jämställdhet. Ett arbete som idag visar på goda resultat.

20 **Hoten mot biståndsarbetare har ökat de senaste åren.** PMU:s personal genomgår en tre dagar lång säkerhetsutbildning som ska rusta dem inför tjänsteresor. Utbildningen leds av Thomas Olsson som under en längre tid satt fången hos islamister i Syrien.

FOTO: LINUS JÖNSSON

När volontärer i riskgruppen stannade hemma – ryckte de yngre in

Till följd av covid-19 har flera secondhand-butiker under våren haft brist på volontärer eftersom många tillhör riskgruppen och av Folkhälsomyndigheten ombetts att hålla sig hemma. På flera håll har den yngre generationen istället ryckt in och bistått så att butikerna har kunnat fortsätta hålla öppet. Här är några volontärer och personal som betjänar kunder under öppnandet av vår nya butik i Jönköping i maj.

Våra secondhand-butiker bidrar till bättre miljö och klimat, är en mötesplats för många och ger möjlighet till nya arbetstillfällen. Dessutom är de med och bekämpar fattigdom i våra samarbetsländer.

SLAVERIET BAKOM VÅR ELEKTRONIK

Långa arbetsdagar i trånga, syrefattiga gångar. Kvinnor i skjul som väntar på nästa kund för att sälja sin kropp för en US-dollar. Barn som försöker försörja familjen genom att släpa vatten till tvätt av mineraler. Kvinnor som binds fast vid träd hos rebeller i skogarna för att utnyttjas som sexslavar. Så ser livet ut kring många av gruvorna i DR Kongo.

– Att på 2000-talet ha den här typen av modernt slaveri för att en liten grupp människor ska tjäna på det, är oacceptabelt. Vi ser en tydlig koppling till det som händer kring gruvorna och det sexuella våldet mot kvinnor, säger Denis Mukwege, Panzisjukhusets chefsläkare och Nobels fredspristagare 2018.

TEXT: JOHANNA LITSGÅRD LEBOURNE
FOTO: ANNELIE EDSMYR

Det är eftermiddag i Luhwindja när vi klättrar ner för en smal stig till det lokala gruvdistriktet. På avstånd ser vi vattendrag där folk sitter med baljor, några hål in i berget som täcks av presenningar, och ett antal småhus som sett bättre dagar. När vi kommer närmare möts vi av arbetare med pannlampor och leriga kläder, barn i alla åldrar och kvinnor som väntar. Väntar på att sälja sina kroppar.

– Jag har varit här i en vecka nu, berättar Zawadi, 26 år. Livet är väldigt svårt för oss, jag har fyra barn och till slut tvingades jag hit för att försöka tjäna pengar så att mina barn ska få mat och kunna gå i skolan.

Zawadi

KVINNORNA I HUSEN runt omkring är i samma situation, som en sista utväg har de sökt sig till gruvområdet för att prostituera sig. Precis intill pågår en annan sorts slaveri. Här tvingas gruvarbetare kräla flera hundra meter in i berget i trånga gångar för att med enkla verktyg försöka utvinna guld.

– Varje gång jag går in i gruvan är jag rädd för att luften ska ta slut eller att gruvan ska rasa in. Folk dör där inne. Men jag har en familj jag måste försörja. Jag har jobbat här i sju år, det finns inget annat arbete, säger Mubalama, 28 år.

Konfliktmineraler är precis som det låter, mineraler som utvinns under svåra arbetsförhållanden och i ett område som är konfliktdrabbat. I dagsläget handlar det om guld, tantal, tenn, kobolt och volfram. Det är inte ovanligt att pengar från utvinningen används av lokala krigsherrar för att finansiera väpnade konflikter. I Luhwindja är det framför allt den extrema fattigdomen som tvingar folk till gruvorna.

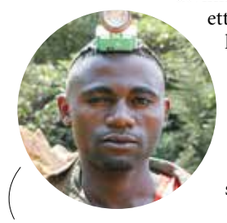
Mubalama

– Just nu hittar vi inte så mycket, vi har inte rätt instrument för att hitta guldet. Jag har varit där inne sedan klockan sex i morse och kom ut nu, runt fyra. Jag känner inget hopp för det här arbetet, jag bara jobbar här för att jag måste, säger Mubalama.

MED EXPLOATERINGEN av DR Kongos mineraler försvinner mycket pengar utanför landets gränser och kommer inte folket till del. Några dagar senare när vi sitter ner med chefsläkaren och fredspristagaren Denis Mukwege ger han världen en tydlig uppmaning.

– Att på 2000-talet ha den här typen av modernt slaveri för att en liten grupp människor ska tjäna på det, är oacceptabelt. Vi ser en tydlig koppling till det som händer kring gruvorna och det sexuella våldet mot kvinnor. Jag tror därför att vi måste börja bygga självförtroende hos konsumenter, att våga säga ”vi vill inte köpa saker som är smutsiga”.

Gwabaluka, 24 år

FAKTA: GRUVINDUSTRIN I DR KONGO

- I Sydkivu i östra DR Kongo finns det 940 kooperativ som är kopplade till gruvindustrin. Endast 126 av dessa är gröncertifierade.
- 6225 barn arbetar i gruvorna i Sydkivu, men man befarar att mörkertalet är stort.
- Under 2018 exporterade DR Kongos grannländer flera ton guld, samtidigt som DR Kongo bara rapporterade export av 45 kilo guld, trots att alla gruvor finns där. Många mineraler förs alltså olagligt över landets gränser.
- År 2021 träder en ny EU-lag i kraft med mål att hindra finansiering av väpnade grupper genom handel med konfliktmineraler. Lagen ökar trycket på importörer att kontrollera sina leverantörskedjor.

KÄLLOR: PANZI FOUNDATION, SWEDWATCH

FRÅN GRUVA TILL GRAMMATIK

När Amina var 10 år gammal tvingades hon arbeta vid gruvan för att hjälpa till med familjens försörjning.
– Vi hade varken kläder eller skor och ingenting att äta, berättar hon.

När Aminas pappa, som inte längre är i livet, kom hem tomhänt kväll efter kväll från gruvan fick hon själv börja arbeta.

– Jag gick till gruvan för att sälja sockerrör men fick inga pengar. Då föreslog de istället att jag skulle bära vatten som behövdes för att tvätta mineralerna och som var bättre betalt. Men hinkarna var för tunga för mig så jag orkade bara bära några stycken, så chefen slog mig och kastade sten på mig och jag kom hem tomhänt igen.

SITUATIONEN KRING gruvorna för små flickor är allt annat än trygg och vänlig. Amina beskriver hur hon blev lurad om och om igen.

> ”Vi hade varken kläder eller skor och ingenting att äta.”

Hon hörde talas om att det startat ett projekt som var finansierat av bland annat EU och Panzi Foundation där barn som arbetade vid gruvorna fick möjlighet att gå i skolan. Hon blev en av de utvalda och snart satt Amina i skolbänken istället. Nu drömmer hon om att få fortsätta studera och kanske lyckas ta sig hela vägen till universitetet.

– SAMTIDIGT SOM jag började skolan fick även min mamma stöd att starta en affärsverksamhet så nu har vi det bra. Men jag tänker ofta på min kompis Esther, hon är kvar och bär vatten i gruvan. Jag önskar att det fanns möjlighet att hjälpa även henne.

TVINGADES VARA SEXSLAV HOS REBELLERNA

Fastbunden och utnyttjad såg Mapendo sin baby dö när hon hölls fången av rebeller i skogen.
– Jag ville inte leva längre, men idag är jag en stark, självständig kvinna.

Kring många av gruvdistrikten råder en djungelns lag där rebeller härjar och plundrar som ett sätt att ta kontroll över området. En dag kom rebellerna till Mapendos by och tände eld på husen och dödade invånarna. Hennes man var en av dem som miste livet och själv blev hon tillsammans med andra kvinnor från byn förd ut i skogen.

– Vi blev fastbundna och användes som sexslavar. När en man var färdig tog nästa vid. De höll oss åtskilda så vi inte skulle kunna rymma och lossade på repen när vi skulle äta och då fick vi lite eller dålig mat.

DET FANNS INGEN möjlighet att tvätta sig och kvinnor i lägret dog av sjukdomar, hjärtattacker eller misshandlades till döds.

– Jag hade med mig vår yngsta son som då var två månader, men han dog efter en månad för att jag inte kunde amma. Jag vet inte var de gjorde av honom, om de begravde eller bara slängde honom någonstans.

Mapendo berättar att hon då ville ta livet av sig men eftersom hon var bunden var det omöjligt. En dag hör kvinnorna hur det skjuts i luften runt omkring dem. Rebellerna flyr och kvinnorna befrias av ett förband från armén som hittat dem.

– JAG BLEV TAGEN till Panzisjukhuset där jag fick genomgå flera operationer, men även fick hjälp av psykologer. I början ville jag inte prata med någon om traumat, men jag fick hjälp och det helade mig. På eftervårdsboendet Maison Dorcas fick jag sedan lära mig hantverk och jag fick ett lån att börja min egen affärsverksamhet. Idag är jag inte rädd för något!

"TÄNK INTE VINST, TÄNK VÄRDIGHET"

Det har gått snart två år sedan tillkännagivandet av Nobels fredspris till Denis Mukwege, chefsläkare på Panzisjukhuset i DR Kongo. Ett pris han fick för sin kamp för våldtagna kvinnor och sitt arbete mot sexuellt våld.

– Jag har använt den här plattformen för att föra fram budskapet om situationen i DR Kongo och kring det sexuella våldet. Vi har förverkligat mycket under den här tiden, men det finns mer kvar att göra.

Mukwege tar emot i mötesrummet bredvid sitt kontor. För tillfället är han tillbaka på Panzisjukhuset där dagarna består av att möta patienter men även personer från civilsamhället och företag.

– Häromdagen hade jag representanter från några stora globala telekomföretag här som var intresserade av att prata om situationen kring konfliktmineralerna, berättar han.

Guld, tenn, volfram och tantal (som utvinns ur coltan) anses vara konfliktmineraler för att de bryts i konfliktområden och under slavliknande förhållanden, men även kobolt brukar nämnas i sammanhanget. Mineraler som sedan sprids över världen för att smältas ner i smältverk och användas i bland annat mobiltelefoner och elbilar.

MUKWEGE ÄR TYDLIG med kopplingen mellan gruvdriften och det sexuella våldet.

– När människor slåss för att få kontroll över de här gruvorna, så är det kvinnor och barn som befinner sig i mitten och som kränks av våldet. Vi har gjort en studie som har visat att där det finns gruvor, där finns det konflikter, och där det finns konflikter, därifrån kommer kvinnorna och barnen som kommer till Panzisjukhuset.

Mukwege är fullt medveten om paradoxen att det samtidigt sitter folk i väst som genom till exempel elbilar vill göra sitt bästa för att värna miljön.

– Det är inte något fel med elbilar och vi har behov av telefoner. Men vi måste alla ställa oss frågan, hur är mineralerna utvunna? Vi måste säga till dem som producerar: Ni kan göra bättre. Ni ska inte bara titta på vinsten, ni måste även titta på den mänskliga värdigheten.

År 2021 träder en ny EU-lag i kraft med målet att förhindra att väpnade grupper finansieras genom handel med konfliktmineraler. Lagen ökar trycket på importörer att kontrollera sina leverantörskedjor. Men den stora utmaningen enligt Mukwege handlar om säkerheten i landet.

– Om man lyckas få bukt med säkerheten och DR Kongo blir ett land i fred, så kommer det inte längre finnas några "konfliktmineraler" för att det inte längre finns människor som bråkar om dem. För mig är det den största frågan att satsa på för att få slut på konflikterna.

EFTER INTERVJUN GÅR VI en vända med Denis Mukwege på Panzisjukhuset, överallt möter han människor som han byter några ord med eller kramar om. Hur ser framtiden ut för fredspristagaren undrar vi, och får ett ödmjukt svar.

– Jag är Guds volontär och går dit Gud kallar mig. Jag har det bra här och klagar inte. Det jag gör, gör jag med glädje.

Du kan förändra livet för DR Kongos gruvarbetare

Lämna in din gamla laptop, surfplatta eller telefon i någon av PMU:s second-hand-butiker. De produkter som behöver renoveras eller demonteras för återvinning skickas vidare till företaget Universal Avenue som i sin tur ser till så att produkterna renoveras och säljs vidare till nya ägare.

Syftet med initiativet är att minska efterfrågan på de mineraler som används vid tillverkning av ny teknik. Det åstadkommer man genom att renovera och återanvända materialet från gammal teknik. Fler telefoner och datorer kan återanvändas, samtidigt som mindre mängder nybrutna mineraler behövs till nyproduktion.

Det ekonomiska överskottet som genereras genom samarbetet med Universal Avenue går oavkortat till PMU:s arbete i DR Kongo.

VILL DU HJÄLPA TILL?

- **Stöd arbetet genom att ge en gåva till: PG 90 00 50-6 eller swish 90 00 506. Märk gåvan "Inte din slav".**

BIRGER LÅTER GUNGSTOLEN VÄNTA

På en skumpig väg utanför Bukavu, DR Kongo, sitter den entusiastiske författaren Birger Thureson på väg att göra sina sista intervjuer till en ny bok. För elva år sedan kom hans bok "De glömda kvinnornas röst" ut, med porträtt av kvinnor som drabbats av det sexuella våldet.

– Nu är jag tillbaka för att träffa dem som lyckats resa sig och gå vidare efter dessa fruktansvärda händelser. Det här har varit en hoppets resa och möten med starka, självständiga kvinnor som skapat nya liv, säger han.

TEXT: JOHANNA LITSGÅRD LEBOURNE
FOTO: ANNELIE EDSMYR

Birger Thureson fyller 78 år i augusti, men har inte slagit ner på takten nämnvärt.

– Det är så skönt att som pensionär få bestämma själv exakt vad man ska göra med sina dagar, och för min del handlar det om att skriva böcker och sedan vara ute och prata om dem. Gungstolen får vänta. Det roliga är att de jag träffade på ungdomsmöten en gång i tiden är samma personer som jag nu träffar på RPG-möten, säger han och skrattar.

UNDER VÅREN HAR Birger bland annat ägnat sig åt att sammanställa intervjuer han gjorde under en resa med PMU i februari till DR Kongo. Resultatet ligger snart på bokdiskarna i form av en bok om kvinnlig kraft och företagsamhet.

– Det här är en hoppets bok och en skildring av människans förmåga att resa sig och börja om efter att ha förlorat allt. Samtidigt fortsätter oroligheterna i DR Kongo men nu är människor ute i världen mer medvetna om vad som händer här, tack vare Nobels fredspris och Denis Mukwege. När vi var här för elva år sedan var det fortfarande en glömd konflikt.

DENIS MUKWEGE och Birger har träffats under flera tillfällen genom åren och Mukwege har även varit hemma hos Birger och hans fru Ulla på middag, så det är ett kärt återseende på Panzisjukhuset. Den här gången har Birger återigen haft förmånen att få sitta ner och intervjua Mukwege för att få hans perspektiv på situationen. Under resan har Birger även haft möjlighet att besöka en guldgruva i distriktet Luhwindja, några timmars bilresa från Bukavu.

> "Det är så skönt att som pensionär få bestämma själv exakt vad man ska göra med sina dagar."

BIRGER THURESON

Ålder: 77 år
Bor: Sollentuna
Sysselsättning: Skribent och föredragshållare
Bok som berört: Svälten, av Magnus Västerbro

– För mig är det obegripligt att det här kan hända i vår tid. Misären vid gruvan där en tät, orolig stämning hängde i luften, kvinnorna vid gruvan som tvingats till prostitution för att kunna försörja sina barn och inte minst barnen som var där. Det var tufft att se, säger han och tittar ut på Kivusjön som passerar utanför fönstret.

– Samtidigt har vi även träffat dem som lyckats ta sig ur misären och startat kooperativ där de lärt sig olika yrken och skapat ett system att hjälpas åt med att sätta mat på bordet till sina familjer. Det har varit hoppfullt att se.

BIRGER KOMMER NU resa runt till församlingar och grupper för att berätta om resan och de kvinnor han fått sitta ner och prata med, som till exempel Berthe som var med i förra boken "De glömda kvinnornas röst".

– Det var speciellt att träffa henne igen. Då blev hon en av de tragiska berättelserna i boken, nu var hon en stark och stolt kvinna. Berthe jobbar idag som sjuksköterska på Panzisjukhuset på SSV-avdelningen (Survivors of Sexual Violence) där hon möter kvinnor som drabbats av det sexuella våldet, precis som hon själv en gång gjorde. Skillnaden är att nu får hon hjälpa dem, en hoppets röst i hjärtat av DR Kongo.

MILJONSTÖD FRÅN SIDA

PMU har beviljats drygt 24 miljoner kronor av Sida/SMR för att bistå några av de länder i världen som är värst drabbade av humanitära katastrofer. Insatser ska genomföras i Jemen, Burundi, Mauretanien och Sydsudan. Konflikter och klimatförändringar är de största orsakerna till hunger generellt sett i världen. De åtta största matkriserna i världen påverkas av just dessa faktorer. Värst drabbat är i dagsläget Jemen. Landet genomgår världens värsta humanitära kris. Medlen från Sida/SMR ska bland annat gå till att trygga matsituationen, ge rent vatten och redskap att bruka jorden. I Burundi kommer stödet också att gå till malariaskydd som medicin och myggnät.

Till följd av spridningen av covid-19 beräknar man nu att de humanitära behoven kommer att öka under 2020. Enligt WHO beräknas en kvarts miljard människor lida av akut hunger i slutet av året. Medlen från Sida/SMR är inte riktade till PMU:s covid-19-insatser.

Jemen genomgår den värsta humanitära krisen i världen just nu.
FOTO: LOKAL PARTNER

Massflykt efter attacker mot kyrkor

Situationen i Burkina Faso är mycket allvarlig. 300 kyrkor har tvingats stänga efter hot och våld från jihadister. Attackerna riktar sig främst mot bybor och människor från olika religioner. Kristna är särskilt utsatta. I vissa fall har jihadisterna kommit till kyrkor och kallblodigt avrättat kristna som vägrat konvertera till islam. Inom PMU:s samarbetspartners församlingsrörelse EADBF har så många som 5500 tvingats fly och lever idag som internflyktingar. PMU:s samarbetspartner har nu flyttat verksamhet från utsatta områden.

24

miljoner kronor har PMU beviljats av Sida/SMR för att bistå några av världens värst drabbade länder.

FOTO: SEBASTIAN SUNDQVIST

Ulrica Grahl.

CHOKLAD SOM GÖR SKILLNAD

– Man ska inte vara rädd för att blanda ihop olika saker. Vad man än har för yrke eller fritidsintresse så kan man bidra till att göra gott på det sättet. Man får vara lite påhittig, säger Ulrica Grahl. Hon driver företaget Choklad för själen som ingått ett samarbete med PMU.

Ulrica har jobbat med choklad i drygt tio år. Det är hennes stora passion. Det började med att hon hade kvällskurser genom ABF och vuxenskolan. Men hon kände snart att hon hellre ville starta sitt egna företag i Upplands Väsby. Där driver hon idag en chokladverkstad och butik full med godsaker.

– Jag håller företagsevent och privata event där jag åker hem till folk och håller kurser när de fyller år, berättar Ulrica och tillägger:

– Jag träffar bara glada människor, det går inte att tänka på livets allvar när man ska göra praliner, då hoppar man in i pralinvärlden och får vila tanken lite.

I höstas kontaktade PMU Ulrica och undrade om vi fick vara med på något av hennes event. Det fick vi gärna. Trots att Ulrica själv inte har någon erfarenhet av att resa till utvecklingsländer och inte själv har upplevt fattigdom så är det inte svårt för henne att koppla sin passion för choklad med att stötta människor i nöd.

– Jag är praktisk av mig. Ett sätt jag kan hjälpa till är genom min verksamhet. Det är mitt sätt att bidra.

Hon brinner lite extra för att stötta arbetet med kvinnor.

– Jag är kvinna och småföretagare, PMU har ju många intressanta och viktiga projekt för kvinnor i världen just nu. Det vore roligt om vi tillsammans kunde hjälpa kvinnor att starta företag, säger Ulrica.

Innan jul följde PMU med på ett av Ulricas event som hon hade bjudit in till i sin chokladverkstad. PMU sålde presentkort och Ulrica skänkte tio procent från försäljningen i sin butik till ett vattenprojekt.

Kan du tänka dig att göra liknande samarbeten med PMU framöver?

– Jag ser fram emot att göra jättemycket bus och tokroliga saker med er. Det är ett enkelt samarbete, det är inte ens svårt. Vi har flera olika planer, bland annat att göra en gemensam Afternoon tea. Jag är säker på att folk kan tänka sig att gå på en Afternoon tea och samtidigt få bidra till att förändra någons liv i till exempel Tanzania, säger Ulrica Grahl.

MATILDA NYAMAI

TJUGO ÅRS ARBETE MED MANGYANERNA FIRADES

Den 11 mars var det stort firande bland urfolket mangyanerna på ön Mindoro i Filippinerna. Det var då 20 år sedan arbetet bland folkgruppen började. Sveriges ambassadör Harald Fries var med under firandet och höll tal tillsammans med lokala politiker och den lokala guvernören.

– De viktigaste intrycken jag tar med mig från firandet är att mangyanerna har det så illa ställt. Värre än jag föreställde mig. De sade ändå till mig att mycket har blivit bättre tack vare PMUI. De gör ett väldigt viktigt arbete. Det är verkligen roligt och bra att Sverige stödjer detta, säger ambassadör Harald Fries.

Arbetet bland mangyanerna leds av Juvelyn Gumal-In som tillsammans med personalen på PMUI under många år rest ut till avlägsna byar på ön Mindoro där folkgruppen bor. När man började var mangyanerna inte registrerade som medborgare, saknade utbildning, tillgång till sjukvård och rent vatten. Man startade ett alfabetiseringsprogram där de fick lära sig läsa, skriva och räkna. Idag når projektet ut i 65 byar och mangyanerna för själva sin talan inför regeringen och kräver att få sina rättigheter tillgodosedda.

Sveriges ambassadör Harald Fries var med när man firade att det var 20 år sedan arbetet bland mangyanerna började. Idag leds arbetet av PMUI. FOTO: HANNA GRANLÖF

SYNTS & HÖRTS I MEDIA

PMU I RADIO, TV OCH TIDNING

Debatt om mineralerna i DR Kongo

Niclas Lindgren och Denis Mukwege.

I en debattartikel i Aftonbladet den 4 mars uppmanar 2018 års fredspristagare Denis Mukwege och PMU:s direktor Niclas Lindgren svenska regeringen, företag och konsumenter att ta situationen i DR Kongo på allvar. Mukwege och Lindgren lyfte problemet med den illegala handeln av mineraler i DR Kongo och hur den hänger ihop med konsumtionen hos oss. De ger en direkt uppmaning till utrikesminister Ann Linde att inte tappa det engagemang för DR Kongo som Margot Wallström en gång byggde upp.

Det moderna slaveriet lyftes i Dagen

Den 25 mars, på internationella dagen till minne av slaveriets offer, publicerade PMU en debattartikel i Dagen. Artikeln lyfte de 40 miljoner människor världen över som sitter fast i någon form av modernt slaveri och uppmanar regeringar, företag och civilsamhällesorganisationer att agera för att få ett slut på människohandel och tvångsarbete.

PMU sprider kunskap om covid-19

I början av den värsta covid-19-pandemin mobiliserade sig pingströrelsen globalt för att snabbt sprida kunskap om viruset i områden där människor annars har begränsad tillgång till information. Satsningen som når ut till pingströrelser i 100 länder med mer än 100 miljoner medlemmar är ett komplement till den information som ges ut av WHO och nationella myndigheter. Dagen gjorde en intervju med direktor Niclas Lindgren om initiativet som PMU var en del av.

FOTO: JOSH ESTEY

FÖRETAG MED SOCIALT ANSVAR

Tillsammans skapar vi en bättre värld!

PAUJON · PÅLANALY · CriarIT · HMK MANAGEMENT · KLIPP LUST · Orangia AB · INDUSTRIFORUM · ÖSTA GÅRDEN

HÄR UTBILDAS MÄN OCH KVINNOR I JÄMSTÄLLDHET

I Mali pågår konflikter på flera håll. Jihadister försöker vinna anhängare och olika folkgrupper ligger i strid med varandra. Mitt i detta kaos har PMU:s samarbetspartner valt att jobba för att skapa ett mer jämställt samhälle mellan kvinnor och män. Men inte utan motgång.

TEXT: MATILDA NYAMAI / FOTO: EVA SKOG

Kidnappningar av utlänningar, etniska konflikter, islamisering, FN-soldater som ska bekämpa jihadism, och extrem fattigdom där halva landets befolkning lever på mindre än 1,90 US-dollar per dag. Det är en dyster bild som målas upp av det västafrikanska landet Mali i media. Oroligheterna i Mali började år 2012 då separatistgrupper i norr och jihadister gjorde uppror. Tusentals civila och militärer har sedan dess fått sätta livet till. Värst har situationen varit i norr, men idag påverkas hela landet av konflikten och militärer står utposterade längs vägarna för att hålla ordning.

Eva Skog

Mitt i konfliktens kaos så är det jämställdhetsarbetet som PMU valt att stödja och anser viktigt.

– En del av våldet beror på den utbredda fattigdomen i landet, vilken i sin tur kan relateras till bland annat bristen på jämställdhet. På grund av de ojämställda villkoren i samhället är kvinnor extra sårbara för konsekvenserna av våld och konflikter. Det är de som stannar kvar i byarna och försöker hålla igång vardagen och jordbruket, säger Eva Skog, regionkoordinator för Västafrika på PMU.

Trots att landets konstitution och lagar stödjer jämställdhet mellan män och kvinnor, så åtnjuter inte kvinnor dessa rättigheter i praktiken. Kvinnor har arvsrätt och rätt att äga land men får sällan del av detta. Deras tillgång till arbete och möjlighet att utbilda sig är begränsad. 50 procent av flickorna gifter sig före 18 års ålder. 35 procent har upplevt våld i en nära relation. Bara 8,8 procent av platserna i parlamentet besitts av kvinnor. Enligt Malis Association of Human Rights är kvinnors ställning och sättet som kvinnor behandlas, en av de största kränkningarna av mänskliga rättigheter i landet idag.

Safiatou Tinta

SAFIATOU TINTA LEDER ett jämställdhetsprojekt som drivs av PMU:s samarbetspartner EEADM i 24 byar runtom i Mali. Tillsammans med sina medarbetare reser hon runt och utbildar män och kvinnor, religiösa ledare och byledare om mänskliga rättigheter och vikten av ett mer jämställt samhälle. Det är ingen lätt uppgift. Att prata om jämställdhet kräver tålamod.

– Själva ordet jämställdhet orsakar redan problem, folk har svårt att acceptera och ta in att kvinnor och män har samma värde, man är van att tänka att kvinnorna ska komma efter männen. Religion och tradition väger tungt, säger Safiatou Tinta.

Hon menar att kvinnor i Mali ofta är marginaliserade och sällan har möjlighet att säga sin åsikt eller delta i beslut.

– Många kvinnor exploateras och diskrimineras. Enligt traditionen sköter de hemmet och barnen. De kan gå upp så

Trots att konflikter under flera år präglat vardagen för många i Mali, så är kvinnors ställning och sättet som kvinnor behandlas, en av de största kränkningarna av mänskliga rättigheter i landet idag.

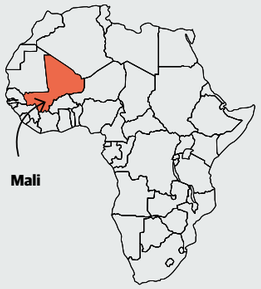

FAKTA: MALI

- I mars 2012 genomgick landet en militärkupp. Separatistgrupper i norr och jihadister gjorde uppror. Sedan dess har etniska konflikter och jihadism varit ett stort problem i landet.
- Mali är ett av världens fattigaste och mest biståndsberoende länder. Halva landets befolkning lever på mindre än 1,90 US-dollar per dag.
- Trots att Malis konstitution och lagar stödjer jämställdhet mellan män och kvinnor, så åtnjuter inte många kvinnor dessa rättigheter i praktiken.
- 50 procent av flickorna gifter sig före 18 års ålder.
- 35 procent har upplevt våld i en nära relation.
- Endast 8,8 procent av platserna i parlamentet besitts av kvinnor.

KÄLLA: LANDGUIDEN, UNDP

tidigt som klockan fyra på morgonen för att förbereda mat åt familjen och sköta om djuren. Jag tror att vi kvinnor lider mer av fattigdomen än männen gör, säger Safiatou.

GENOM SÅ KALLADE projektgrupper där man utbildar om jämställdhet och mänskliga rättigheter når man ut i byar med ny kunskap. En del av grupperna består av kvinnor från olika stridande stammar, men som lyckats förenas kring temat.

– Vi berättar för dem att det finns lagar som handlar om jämställdhet och kvinnors rättigheter. En del säger att man inte hade en aning om detta, berättar Safiatou.

De brukar också förklara vilka straff man kan få om man inte följer lagarna.

– En man som lämnar hemmet och inte ger familjen något att leva av kan få upp till två års fängelse. Ofta blir de mycket förvånade när de hör detta. När männen hör det blir de rädda, säger Safiatou.

Tillsammans med sitt team har hon många gånger tryckt på vikten av att dela på ansvaret i familjen. Att inte bara kvinnorna ska sköta hushållssysslor och ta hand om barnen.

– Nu har de som vi utbildar förstått att man kan hjälpa varandra med olika uppgifter i familjen. Männen har blivit mer delaktiga, de kan gå och hämta vatten. Tidigare var det bara kvinnans uppgift, männen hjälpte inte till, det ansågs vara ”kvinnogöra”.

En av de män som ändrat inställning tack vare projektet är N’Tji Diarra.

– Jag har fått ny kunskap om solidaritet, bra samarbete och vikten av att ge barn utbildning. Mitt sinne är öppet för många saker nu. I min familj är alla barn inskrivna i skolan eftersom jag förstått att det är viktigt, berättar han.

50 procent av flickorna gifter sig före 18 års ålder.

ETT ANNAT JÄMSTÄLLDHETSPROBLEM i Mali är mäns våld mot kvinnor. Genom projektet har flera byledare börjat undervisa om att våld mot kvinnor är fel, och att man måste sluta med kvinnlig könsstympning. Just kvinnlig könsstympning har länge varit ett stort problem i Mali. Det har gjorts många försök under åren att införa ett förbud mot könsstympning och utkast på lagar har skrivits, men det finns fortfarande ingen nationell lagstiftning som specifikt kriminaliserar eller straffar utövningen av könsstympning. Arbetet mot könsstympning har lett till viss förändring i positiv riktning, men fortfarande könsstympas 86 procent av flickorna i landet.

SAFIATOU OCH HENNES TEAM ordnar möten där de bjuder in religiösa ledare och diskuterar vad könsstympning är och hur det påverkar en kvinnas hälsa. I byn Kouri i Ségou-regionen bjöd de vid ett tillfälle in byledare, projektkommittéer, animister, muslimer och kristna. I början av mötet var de flesta för könsstympning.

– Man tror vissa saker om kvinnans kön. En del muslimer tror att Gud inte hör bön från en kvinna som inte är stympad. En del kristna tror att ett barn föds med både maskulina och feminina könsdelar och när man skär bort en del av kvinnans kön så tar man bort det maskulina organet som inte hör hemma där, berättar Safiatou.

En kvinna hade bjudits in för att berätta om ingreppet och visade bilder på hur man utför en könsstympning.

– En del män gick ut, de orkade inte titta, andra började gråta. I slutet av mötet sa de som var där att man nu skulle sluta med detta. Där var till och med en kvinna med i samlingen som arbetade med att könsstympa.

Att gå in och förändra ett kulturellt beteende tar tid. Safiatou Tinta menar att kyrkan borde kunna göra mycket mer kring jämställdhetsarbetet eftersom män och kvinnor enligt Bibeln är jämställda.

– Ofta har pastorer inte fått utbildning om jämställdhet och tänker att det inte är ett område där kyrkan ska göra något. En del säger till och med att jämställdhet inte hör hemma i vår kultur.

** I projektet jobbar man också med alfabetisering och hälsa.*

Lokal samarbetspartner:
Eglise Evangélique des Assemblées de Dieu du Mali, EEADM
Samarbetsförsamling: Lunds pingstförsamling

ÖKAT HOT MOT BISTÅNDSPERSONAL

FOTO: ANNELIE EDSMYR

Kidnappningar och attacker. Biståndsarbetare är inte längre en skyddad grupp. Idag är de måltavlor i olika konflikter, och hoten mot dem har ökat de senaste åren. PMU jobbar i flera av de hårdast drabbade länderna, därför utbildas personalen för värsta tänkbara scenario.

Dag Bohlin

Sydsudan och DR Kongo, två av PMU:s största biståndsländer, ligger i topp bland de länder som är farligast för biståndsarbetare att resa till. I Sydsudan har kidnappningarna ökat, i DR Kongo har de kriminella nätverken tagit över i vissa områden.

Enligt Aid Worker Securitys senaste rapport utsattes 405 biståndsarbetare för attacker under 2018. Merparten av de utsatta arbetar för nationella organisationer. Endast 29 var internationell personal. Omkring 130 av de drabbade dödades och lika många utsattes för kidnappningar.

– Flera av våra samarbetspartners har råkat ut för våld. De har överfallits, blivit rånade och dödade, vilket känns oerhört tragiskt. PMU:s personal har tack och lov varit relativt förskonade, men några har utsatts för rån och inbrott, säger Dag Bohlin, säkerhetsansvarig på PMU.

BISTÅNDSARBETARE SOM JOBBAR med humanitära insatser löper större risk att utsättas för sexuellt våld än andra. Anmälningarna av sexuellt våld mot biståndsarbetare är förhållandevis lågt, men enligt Aid Worker Securitys rapport är mörkertalet stort. Det är ett brott som få anmäler, men som får långtgående psykologiska effekter på den drabbade.

Alla PMU:s anställda som reser i sin tjänst genomgår en tredagars säkerhetskurs för att få kunskap om hur man bör agera om man blir utsatt i våldsamma miljöer eller hamnar i pressade situationer. Det är säkerhetsföretaget EDUSS som håller i kursen och som specialiserat sig på kristna biståndsaktörer. Flera av utbildarna har själva levt på frontlinjen.

– Säkerhetsträningen genomförs i en realistisk miljö. De instruktörer som undervisar på kursen har själva varit utsatta för värre situationer än de som vi tränas i. Vår förhoppning är att träningen vi får aldrig ska behöva användas, säger Dag Bohlin.

MATILDA NYAMAI

HÖLLS FÅNGEN AV ISLAMISTER

Thomas Olsson satt fången i 1,5 års tid i Syrien hos en islamistisk terrororganisation. Erfarenheten från den tiden, kombinerat med hans tidigare humanitära arbete och liv som missionär, fick honom att börja jobba med säkerhetsfrågor. Idag är han direktor och grundare av EDUSS som utbildar PMU:s personal inför tjänsteresor.

Thomas Olsson

Vad fick dig att starta EDUSS säkerhetsutbildning?

– Vid en resa till Mellanöstern blev jag och min kollega kidnappade av den islamistiska terrororganisationen Jabhat al Nusra (al-Qaeda) och hållna i 1,5 år. Under fångenskapen använde vi oss av många principer ur Bibeln. Min relation till Gud och synen på missionsuppdraget förändrades. Jag anser att det är viktigt att förstå den faktiska kostnaden för att vara så effektiva som möjligt. Inte bara i pengar, men också i förlorade liv, skjutningar, attentat och attacker. Under fångenskapen gick funderingarna kring hur jag kan använda min erfarenhet för att förbereda biståndsarbetare och missionärer på bästa sätt.

Tidigare var biståndsarbetare skyddade när de reste ut i fält, idag är de ofta en måltavla. Varför tror du det blivit så?

– Klimatet har hårdnat på olika platser. En biståndsarbetare ger sig ofta in i områden som andra inte vill åka till. De åker dit där beväpnade grupper som inte kontrolleras av staten finns, eller där klaner dikterar villkoren i det lokala samhället.

Har man som kristen ett större hot över sig?

– Hotet beror på i vilken kontext man arbetar i och vilken profil man har som organisation och individ. Risken beror på hur man kan hantera hoten som finns och vilken acceptans man har till riskerna. Många kristna organisationer har byggt ett förtroende i samhällen genom att ha en kärleksfull hållning till det de gör. Skulle biståndet dras tillbaka på grund av hot och attacker kommer hela samhället att lida och det vill inte folket. Om organisationen däremot arbetar i en extrem kontext där verksamheten ses som ett hot mot kultur och religion kan konsekvenserna bli stora.

EDUSS står för Education and Survival Strategies.
På www.eduss.se kan du läsa mer om deras utbildningar.

THOMAS TRE RÅD INFÖR RESOR TILL FARLIGA OMRÅDEN

- Det är av yttersta vikt att man mår bra till ande, kropp och själ. Prata med en mentor eller psykolog.
- Gör en säkerhetsriskbedömning tillsammans med din arbetsgivare. Ta reda på vilka hot och risker som finns.
- Förbered dig genom träning som motsvarar de hot som är sannolika att inträffa.

HALLÅ DÄR

LARS KLINGSBO

Executive dreamer på Eeezer.

Vad är Eezer?

– Eezer är en hjälp för gravida kvinnor på den afrikanska landsbygden att kunna ta sig från hemmet till kliniken på ett säkert och billigt sätt med motorcykelambulans. Transporten till sjukhuset är ofta en flaskhals och påverkar mödradödligheten.

Var kom idén till mc-ambulanser från?

– Under projektuppföljningsresor med PMU så har vi mött väldigt många personer som berättat om hur de har förlorat unga blivande mödrar just för att man inte hunnit till klinikerna i tid. Eftersom jag själv åker mycket motorcykel i Afrika så låg lösningen med att utveckla motorcykelambulanser väldigt nära till hands.

Hur skulle du beskriva mödradödligheten i världen?

– Mödradödligheten är en fråga som avspeglar hur långt utvecklingen har nått. Allt från jämställdhet till nationella hälsosystem påverkar mödradödligheten. Många länder har gjort stora framsteg men nu finns risk att covid-19-pandemin kommer att påverka mödrahälsofrågan.

Hur ser ert samarbete med PMU ut?

– Eezer är en fristående verksamhet men vi samarbetar mycket med svenska församlingar och deras partners i fält. Eftersom jag jobbar 50 procent på PMU så finns det många beröringspunkter. Inte minst i att vi tillsammans med svenska församlingar ska försöka bygga 50 ambulanser i Burundi.

Vad är ert mål med projektet?

– Att bidra till minskad mödradödlighet.

Du och några till ska resa med motorcykel från kap till kap. Varför det?

– Tillsammans med några av mina kenyanska motorcykelåkande vänner så vill vi åka från Nordkap till Sydkap med ett par Eezer ekipage för att skapa uppmärksamhet och engagemang för frågan.

MATILDA NYAMAI

MEDICINSK UTRUSTNING TILL UTSATT VÅRDPERSONAL

När effekterna av covid-19 började bli märkbara runtom i världen, valde PMU att växla om arbetet för att bistå de värst drabbade i områden där lokala samarbetspartners bedömdes ha goda möjligheter att arbeta förebyggande med covid-19-pandemin.

Sex av våra samarbetspartners får nu extra medel för att minska effekterna av viruset. Flera av dem jobbar i kontexter som är extra sårbara och där man redan kämpar med fattigdom. Vi fick tidigt information om att människor i utsatta områden saknade vatten för att kunna sköta den grundläggande hygienen och att kunskapen om hur man sköter sin hygien för att undvika spridning, på många håll var bristfällig.

Informationskampanjer drogs snabbt igång i utsatta områden och genom medel från PMU kan man nu köpa in medicinsk utrustning till sjukhus och skyddsutrustning till sjukvårdspersonal.

Flera partners får också ekonomiskt stöd för att organisera enkla tvättstationer med tvål och handsprit för att förebygga ytterligare spridning av viruset. Vår partner i Filippinerna genomför en akut matinsats. Detta på grund av att deras målgrupp, mangyanerna, nyligen drabbats av en tyfon och redan var hårt ansatta när covid-19 började spridas.

VILL DU HJÄLPA TILL?

- **Var med och ge en gåva! PG 90 00 50-6 eller swish 90 00 506. Märk gåvan "covid-19".**

Några sjuksköterskor i Nepal tillverkar sina egna skyddsmasker. FOTO: UMN

PMU

Tidningen PMU ges ut av Pingstmissionens utvecklingssamarbete

Ansvarig utgivare: Daniel Alm
Redaktör: Matilda Nyamai
Redaktion: Matilda Nyamai, Niclas Lindgren, Johanna Litsgård Lebourne, Frida Schöld, Fredrika Uggla, Annelie Edsmyr, Maria Wåhlin, Erik Svanberg
Omslag: Annelie Edsmyr
Layout: Peter Wickberg
Produktion: PW Design
Tryck: V-TAB, Vimmerby
Upplaga: 47 108 exemplar
E-post: redaktion@pmu.se
Webb: www.pmu.se
PMU finansieras med stöd av Sida (Styrelsen för internationellt utvecklingssamarbete). Sida delar inte nödvändigtvis de åsikter som här framförs. Ansvarig utgivare ansvarar för innehållet i tidningen. Redaktionen ansvarar ej för obeställt material.

PMU:s huvudkontor:
Box 151 44, 167 15 Bromma
08-608 96 00
08-608 96 50 (fax)

Vårgårda biståndscenter:
PMU, Skattegårdsgatan 1, 447 91 Vårgårda, 0322-66 87 60, 0322-62 37 39 (fax)

PMU (Pingstmissionens utvecklingssamarbete) är de svenska pingstförsamlingarnas biståndsorganisation. PMU arbetar tillsammans med församlingar och samarbetspartners i 143 projekt i 32 länder.

DE MEST UTSATTA UTNYTTJAS I MODERNT SLAVERI

Det var oerhört omtumlande att vara med på PMU:s resa till DR Kongo i februari, där vi samlade materialet till den här tidningen, och till vår kampanj för att uppmärksamma det moderna slaveriet i världen.

Bland annat satte mötet med 18 årige William i guldgruvan i Luhwindja djupa spår i mig. Han har arbetat där sedan han var tretton år. Skolgången har han därför till stora delar missat. Nu ser han ingen annan utväg än att varje dag krypa in i den långa syrefattiga gången för att leta guld. Männen vi mötte i gruvan berättade att det kan gå månader och till och med år utan att man hittar något guld. På den tiden hinner man bli så skuldsatt att man i princip blir livegen hos uppköparna, och inte har något annat val än att fortsätta hacka och gräva, i hopp om att lyckan en dag ska vända.

MÖTET MED WILLIAM visade på en av formerna av modernt slaveri som vi mötte under vår resa. Vid och omkring gruvorna finns också barnslaveri, och kvinnor som hålls som sexslavar av olika beväpnade grupper som genom att sätta skräck i lokalbefolkningen kan kontrollera områdena. Berättelserna vi fick höra var oerhörda, om ett lidande som är svårt att föreställa sig. Allt detta på grund av den stora globala efterfrågan på metaller och mineraler, i kombination med den enormt djupa fattigdomen, där de mest utsatta hela tiden blir utnyttjade, utan rättigheter och skydd. Bland annat hörde vi om hur barn som föds till följd av det sexuella våldet också växer upp med att se sexuellt våld på nära håll. Våldet blir normaliserat, och en del av barnen börjar sälja sina kroppar, ibland när de är så unga som åtta år.

Dagarna under vår resa fylldes också av berättelser från människor som tagit sig vidare. Kvinnor som hittade nya sätt att försörja sig, och därmed lyckades skapa sig en framtid. Barn som kunde lämna gruvområden och få en chans att gå i skolan. Män som jobbade igenom sina värderingar, och kom till insikt om att kvinnor självklart också har mänskliga rättigheter, på samma sätt som män. Barn som varit utsatta för sexuellt våld, som får psykosocialt stöd för att kunna hantera sina trauman och ta sig vidare. Jag blir ofta väldigt tagen av våra samarbetspartners överlåtna, långsiktiga och effektiva förändringsarbete och detta besök var verkligen inte något undantag. Här handlar det för våra samarbetspartners om att bryta en ond cirkel, genom att hjälpa hela familjer ut ur det moderna slaveriet och annat förtryck. Deras önskemål om stöd var glasklart: ”Hjälp oss tömma gruvorna på kvinnor och barn!” För, som de sa: ”En hjälpt kvinna hjälper hela samhället, och ett barns skolgång skapar framtiden.”

MEN DET STANNAR INTE DÄR. Männen som med sina bara händer gräver fram metaller och mineraler i gruvorna måste också få en ny chans till ett värdigt liv. Och eftersom rovdriften och utnyttjandet av människor drivs på av allas vår konsumtion, krävs det engagemang på många olika arenor för att vi ska få se förändring. Börja till exempel gärna med att ställa frågor om produkten innehåller konfliktmineraler nästa gång du ska handla en dator eller en telefon. Kampen mot det moderna slaveriet måste föras både här och där.

Niclas Lindgren
Direktor, PMU

STÖD OSS REGELBUNDET - BLI MÅNADSGIVARE!

Som månadsgivare skapar du förutsättningar för att människor som lever i fattigdom ska få chans till ett värdigt liv och redskap att själva förändra sin situation. Din månatliga gåva dras via autogiro. Enkelt och bekvämt för dig och ovärderligt för oss.

SÅ BLIR DU MÅNADSGIVARE:
Beställ anmälningstalong på:
www.pmu.se/manadsgivare

Telefon: 08-608 96 00
Mejl: info@pmu.se
Fyll i talongen med dina person- och bankuppgifter och skicka den till oss. Resten ordnar vi.

Skanna QR-koden

90 KONTO SVENSK INSAMLINGS KONTROLL
Pg 90 00 50-6

Du behövs mer än någonsin.

Det här är bara början för världens mest utsatta människor. Behoven är redan enorma. Det handlar inte längre bara om ett virus, utan om om att miljontals människor kommer att svälta i sviterna av covid-19. Därför måste vi agera tillsammans - nu. Var med och gör skillnad - rädda liv varje månad.

Bli månadsgivare direkt på **PMU.SE/MANADSGIVARE** *med bank-id eller fyll i talongen och skicka in.*

Klipp av och skicka in - portot är betalt!

JA, JAG VILL BLI MÅNADSGIVARE

OCH TILLSAMMANS MED PMU GÖRA SKILLNAD FÖR MÄNNISKOR I FATTIGDOM OCH UTSATTHET VARJE MÅNAD.
SKICKA EN AUTOGIROBLANKETT HEM TILL MIG.

Namn	
Adress	
Postnr	Postadress
E-postadress	
Telefon	

Genom att fylla i den här talongen godkänner du att dina uppgifter registreras i enlighet med GDPR. Läs mer på pmu.se.

Frankeras ej.
Mottagaren betalar portot.

PMU

c/o Pingst - fria församlingar

Svarspost
20117296
167 20 Bromma